

- Сектор за правни работи -

Архивски број:

Датум:

19-831/2

03-03-2021

До

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

ПРЕДМЕТ: Информација за превземените активности и имплементирани мерки за програми и потпрограми во која е вклучена родовата перспектива
ВРСКА: Ваш акт бр. 17-538/1 од 20.01.2020 година

Почитувани,

Во врска со Вашиот допис под горенаведениот број и датум, со кој барате да ви се достави информација со мерки и активности, мерливи индикатори, како и колку средства се потрошени од Буџетот за активности за родова еднаквост за 2020 година, ве известуваме за следното:

Министерството за финансии се вклучи во иницијативата за родово одговорно буџетирање со избор на буџетска програма која беше анализирана од родов аспект.

Имено, со Решение на министерот за финансии бр.03-6598/1 од 28.11.2016 година, беше формирана работна група за спроведување на родово буџетска анализа на програмата „Купи куќа, купи стан“, за што беше изработена родово буџетска изјава заведена под бр. 19-1202/1 од 12.02.2018 година и истата беше доставена до Министерството за труд и социјална политика со допис бр. 19-1202/2 од 12.02.2018 година.

Родово буџетската изјава е составен дел на буџетскиот циркулар и истата вклучува родови аутпут индикатори кои ќе се следат во период од три години согласно со решението бр.03-6598/1 од 28.11.2016 година.

Согласно горенаведената Родово буџетската изјава на Програмата Субвенционирање на станбен кредит преку реализација на проектот „Купи куќа, купи стан“, предвидени се следните аутпут индикатори:

1. Број на лица од женски пол, кои го решиле станбеното прашање преку проектот „Купи куќа, купи стан“ и

2. Висината на месечните примања на лицата од женски пол кои аплицирале за проектот „Купи куќа, купи стан“.

Ако го анализираме првиот аутпут индикатор според годината на одобрување на станбениот кредит и полот (табела 1), може да се заклучи дека бројот на одобрени субвенционирани станбени кредити за лица од женски пол главно се зголемува (освен во 2016,

- Сектор за правни работи -

2017 и 2020 година, кога истиот се намалува). Во 2020 година бројот на одобрени станбени кредити на жените е намален за 11,5% во однос на 2019 година, што главно се должи на пандемијата предизвикана од корона вирусот и воздржаноста на населението од трошење и задолжување во периоди на криза. Имено, во 2020 година намален е и вкупниот број на станбени кредити одобрени преку проектот „Купи кука, купи стан“ (пад од 14%), како и бројот на одобрени субвенционирани станбени кредити за лица од машки пол (пад од 15,4%).

Табела 1. Распределба на кредитокорисници според година на одобрување на станбениот кредит, пол и брачен статус							
година	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно
Јавен повик -2012	43	24	67	24	14	38	105
Јавен повик -2013	37	20	57	25	29	54	111
Јавен повик -2014	85	38	123	44	30	74	197
Јавен повик -2015	134	80	214	69	54	123	337
Јавен повик -2016	139	87	226	56	47	103	329
Јавен повик -2017	53	19	72	23	10	33	105
Јавен повик -2018	40	30	70	20	19	39	109
Јавен повик -2019	80	63	143	30	48	78	221
Јавен повик -2020	53	68	121	33	36	69	190
Вкупно одобрени кредити	664	429	1.093	324	287	611	1.704

Во 2020 година донесени се 289 одлуки, од кои 99 во јавниот повик за 2019 година (2019/7; 2019/08; 2019/09; 2019/10; 2019/11; 2019/12 и 2019/13), а 190 одлуки за јавниот повик од 2020 година (2020/01, 2020/02, 2020/03, 2020/04, 2020/05, 2020/06, 2020/07, 2020/08, 2020/09 и 2020/10).

Анализирано според годината на одобрување на станбениот кредит и брачниот статус на лицата од женски пол, 324 барања се одобрени на жени кои се во брак (53% од вкупниот број на жени), додека 287 барања на лица од женски пол кои не се во брак (47% од вкупниот број на жени).

Бројот на одобрени кредити на жените кои се во брак во последните две години се зголемува, при што во 2020 година бројот на одобрени станбени кредити на жените кои се во брак е зголемен за 10% во однос на 2019 година. Бројот на одобрени кредити кај невенчаните жени во 2018 и 2019 година се зголемува, додека во 2020 година истиот е намален за 25% во однос на 2019 година.

Ако го анализираме вториот аутпут индикатор (табела 2), може да се констатира дека најголем број на одобрени кредити за лица од женски пол има во групата на месечни примања од 500 до 600 евра, а потоа следуваат групите од 600 до 700 евра, 400 до 500 евра, и 300 до 400 евра.

- Сектор за правни работи -

Табела 2. Распределба на кредитокорисници според месечни примања, пол и брачен статус

Месечни примања (евр)	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно
50-200	1	20	21	5	11	16	37
201-300	11	52	63	8	32	40	103
301-400	43	90	133	24	65	89	222
401-500	74	91	165	27	73	100	265
501-600	99	76	175	61	51	112	287
601-700	116	57	173	69	33	102	275
701-800	90	20	110	38	14	52	162
801-900	86	23	109	39	8	47	156
901-1000	76	0	76	18	0	18	94
1001-1100	27	0	27	15	0	15	42
1101-1200	27	0	27	8	0	8	35
1201-1300	14	0	14	12	0	12	26
вкупно	664	429	1,093	324	287	611	1,704

Во Јавниот повик од 2020 година од страна на деловните банки одобрени се субвенционирани станбени кредити во вкупен износ од 7.445.512 евра, за кои се одобрени субвенции во вкупен износ од 1.594.450 евра. Според полот на корисникот, на лица од машки пол се одобрени 4.831.713 евра субвенционирани станбени кредити (за кои се одобрени субвенции во износ од 1.058.363 евра), додека на лица од женски пол се одобрени 2.613.799 евра субвенционирани станбени кредити (за кои се одобрени субвенции во износ од 536.087 евра).

Во Буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година за реализација на проектот „Купи кука купи стан“ биле предвидени средства во износ од 108.100.000 денари.

Во 2021 година се објави јавен повик со времетраење од 1-ви јануари до 31-ви декември 2021 година во согласност со Одлуката за времетраењето на јавниот повик и бројот на јавни повици за пријавување на граѓани за добивање субвенциониран станбен кредит во 2021 година („Службен Весник на Република Северна Македонија“ бр. 1/21) со што ќе им се овозможи на граѓаните по поволни услови да дојдат до сопствен дом.

Со почит,

Прилог: Извештај за родово одговорно буџетирање
за 2020 година;

Изработиле: Ана Николова

Марија Митевска

Одобрил: д-р Јелена Таст

Министер за финансии
Dr. Fatmir Besimi

ИЗВЕШТАЈ ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ

1. Податоци за избраната Програма

Име на програмата:

Субвенционирање на станбен кредит преку реализација на проектот „Купи куќа, купи стан“.

Сектор (организациона единица) надлежен за спроведување на програмата:

Министерство за финансии на Република Северна Македонија

Вид на програмата

- ☒ Хоризонтална
☐ Вертикална

Како програмата е поврзана со Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020:

Оваа програма е поврзана со стратешката област Социјална политика.

2. Вовед

Министерството за финансии го спроведува проектот „Купи куќа, купи стан“ согласно со Законот за субвенционирање на станбен кредит („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/11, 24/13, 43/14, 109/14 и 6/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија бр. 101/19), кој започна да се применува од 01 Јануари 2012 година. Со овој закон се уредени условите, начинот и постапката за субвенционирање на станбен кредит. Напоменуваме дека во членот 5 од Законот се дефинирани условите кои треба да бидат исполнети за да може да се аплицира за станбен кредит и истите се еднакви и за мажите и за жените. Субвенционираниот станбен кредит е наменет за сите граѓани, односно за физички лица кои се државјани на Република Северна Македонија и имаат постојано живеалиште на територијата на Република Северна Македонија. Проектот за субвенционирање на станбен кредит им овозможува на граѓаните под најповолни услови и на полесен начин да дојдат до сопствен дом.

Со цел следење и спроведување на Законот за субвенционирање на станбен кредит и имплементирање на проектот „Купи куќа, купи стан“ формирана е Комисија за евалуација на барања за субвенционирани станбени кредити во која членуваат претставници од Министерството за финансии, Министерството за транспорт и врски, Управата за јавни приходи и Агенцијата за катастар на недвижности.

3. Позадина/контекст

Во периодот 2012-2020 година согласно Законот за субвенциониран станбен кредит донесени се вкупно 1.704 одлуки за одобрување на субвенција на станбен кредит. Од вкупно одобрените барања, 1.395 барања се за купување на нов стан, а 309 се за изградба/доградба на кука.

Табела 1. Распределба на кредитокорисници според намена на субвенција на станбениот кредит, пол и брачен статус

намена на субвенција	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно	%
КУКА	162	81	243	55	11	66	309	18%
доградба/надградба	27	20	47	13	1	14	61	
нова кука	133	60	193	42	9	51	244	
поголема кука	1	1	2	0	0	0	2	
рушење	1	0	1	0	1	1	2	
СТАН	502	348	850	269	276	545	1.395	82%
прв стан	493	347	840	263	273	536	1.376	
поголем стан	9	1	10	6	3	9	19	
Вкупно одобрени кредити	664	429	1.093	324	287	611	1.704	100%

Анализирано според полот на корисникот, одобрени кредити на лица од машки пол се 1.093 (64% од вкупно одобрените барања), додека 611 барања се одобрени на лица од женски пол (36%), односно за корисниците од машки пол се одобрени 482 барања повеќе отколку за жени.

Анализирано според полот и брачниот статус на кредитокорисниците, 988 барања се одобрени на лица кои се во брак, од кои 664 од апликантите се мажи (67% од лицата во брак), а 324 се жени (33% од лицата во брак). На невенчани лица одобрени се 716 кредити, при што 429 барања се одобрени на лица од машки пол (60% од одобрените барања на лица кои не се во брак), а 287 барања се одобрени на лица од женски пол (40% од одобрените барања на лица кои не се во брак).

Табела 2. Распределба на кредитокорисници според модел на субвенција на станбениот кредит, пол и брачен статус

Модел на субвенција	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно	%
РАТА	487	323	810	239	206	445	1.255	74%
УЧЕСТВО	177	106	283	85	81	166	449	26%
Вкупно	664	429	1.093	324	287	611	1.704	100%

Од табела 2 се гледа дека од вкупно одобрените барања, 1.255 се за моделот „субвенција на ратата“, а 449 се за моделот „субвенција на учеството“. Анализирано според полот на кредитокорисниците може да се констатира дека и кај двата модела на субвенција има повеќе одобрени барања за станбен кредит за мажи отколку за жени.

Ако го анализираме нивото на месечни примања на кредитокорисниците (Табела 3), можеме да видиме дека во сите групи на месечни примања има повеќе одобрени барања за станбен кредит за лица од машки пол отколку за лица од женски пол.

Табела 3. Распределба на кредитокорисници според месечни примања, пол и брачен статус

Месечни примања (eur)	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно
50-200	1	20	21	5	11	16	37
201-300	11	52	63	8	32	40	103
301-400	43	90	133	24	65	89	222
401-500	74	91	165	27	73	100	265
501-600	99	76	175	61	51	112	287
601-700	116	57	173	69	33	102	275
701-800	90	20	110	38	14	52	162
801-900	86	23	109	39	8	47	156
901-1000	76	0	76	18	0	18	94
1001-1100	27	0	27	15	0	15	42
1101-1200	27	0	27	8	0	8	35
1201-1300	14	0	14	12	0	12	26
вкупно	664	429	1.093	324	287	611	1.704

Од табела 4 може да се констатира дека и мажите и жените земале поголем број на кредити со рок на отплата од 240-300 месеци и тоа 1.293, наспроти вкупниот број на мажи и жени за период од 301-360 месеци – 411 корисници. Во групата на кредитокорисници кои земале кредит со рок на отплата од 240-300 месеци поголем број на кредити се одобрени и на мажите кои се во брак (664) и на мажите кои не се во брак (429), наспроти жените кои се во брак (324) и жените кои не се во брак (287).

Табела 4. Распределба на кредитокорисници според рок на отплата на станбениот кредит, пол и брачен статус

рок на отплата (месеци)	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно	% по вкупно одобрени кредити
240-300	508	324	832	244	217	461	1.293	76%
301-360	156	105	261	80	70	150	411	24%
вкупно	664	429	1.093	324	287	611	1.704	100%

4. Остварени резултати, промени и влијанија (се следат почетните состојби и индикаторите кои укажуваат на промени)

Од целокупната направена анализа може да се констатира дека бројот на станбени кредити одобрени за мажите е поголем во однос на одобрените кредити за жени, иако условите кои ги пропишува Законот за субвенционирање на станбен кредит се еднакви и за мажите и за жените, односно истите имаат право да аплицираат за станбен кредит под еднакви услови.

Дополнително, ако се направи анализа на бројот на одобрени станбени кредити според годината на одобрување на станбениот кредит и полот (табела 5), може да се заклучи дека во 2019 година бројот на одобрени станбени кредити и на мажите и на жените е двојно зголемен во однос на 2018 година. Во 2020 година намален е бројот

на одобрени станбени кредити и на мажите (15,4%) и на жените (11,5%) во однос на 2019 година, при што произразено е намалувањето кај лицата од машки пол. Намалувањето на одобрените станбени кредити главно се должи на пандемијата предизвикана од корона вирусот и воздржаноста на населението од трошење и задолжување во периоди на криза.

Табела 5. Распределба на кредитокорисници според година на одобрување на станбениот кредит, пол и брачен статус

година	машки венчани	машки невенчани	машки вкупно	женски венчани	женски невенчани	женски вкупно	вкупно
Јавен повик -2012	43	24	67	24	14	38	105
Јавен повик -2013	37	20	57	25	29	54	111
Јавен повик -2014	85	38	123	44	30	74	197
Јавен повик -2015	134	80	214	69	54	123	337
Јавен повик -2016	139	87	226	56	47	103	329
Јавен повик -2017	53	19	72	23	10	33	105
Јавен повик -2018	40	30	70	20	19	39	109
Јавен повик -2019	80	63	143	30	48	78	221
Јавен повик -2020	53	68	121	33	36	69	190
Вкупно одобрени кредити	664	429	1.093	324	287	611	1.704

*Во 2020 година донесени се 289 одлуки, од кои 99 во јавниот повик за 2019 година (2019/7; 2019/08; 2019/09; 2019/10; 2019/11; 2019/12 и 2019/13), а 190 одлуки за јавниот повик од 2020 година (2020/01, 2020/02, 2020/03, 2020/04, 2020/05, 2020/06, 2020/07, 2020/08, 2020/09 и 2020/10).

5. Анализа на буџетски алокации (планирани и потрошени средства, по корисник, дополнителни средства, специфични трошоци за жени).

Во анализата на буџетските алокации можете да се водите од:

Анализа на потрошените средства во однос на поставените индикаторите за таа програма;

Процентуалната распределба на трошоците на мажите и жените;

Анализа на ефектите и влијанието во остварување на индикаторите на програми специфично наменети за одредена категорија граѓани, мажи или жени.

Ако го анализираме првиот аутпут индикатор (Број на лица од женски пол, кои го решиле станбеното прашање преку проектот „Купи куќа, купи стан“) според годината на одобрување на станбениот кредит и полот (табела 5), може да се заклучи дека бројот на одобрени субвенционирани станбени кредити за лица од женски пол главно се зголемува (освен во 2016 и 2017 и 2020 година, кога истиот се намалува), при што во 2020 година бројот на одобрени станбени кредити на жените е намален за 11,5% во однос на 2019 година. Анализирано според годината на одобрување на станбениот кредит и брачниот статус на лицата од женски пол, 324 барања се одобрени на жени кои се во брак (53% од вкупниот број на жени), додека 287 барања на лица од женски пол кои не се во брак (47% од вкупниот број на жени). Бројот на одобрени кредити на жените кои се во брак во последните две години се зголемува, при што во 2020 година бројот на одобрени станбени кредити на жените кои се во брак е зголемен за 10% во однос на 2019 година. Бројот на одобрени кредити кај невенчаните жени во 2018 и 2019 година се зголемува, додека во 2020 година истиот е намален за 25% во однос на 2019 година.

Ако го анализираме вториот аутпут индикатор (Висината на месечните примања на

лицата од женски пол кои аплицирале за проектот „Купи кука, купи стан“ - табела 3), може да се констатира дека најголем број на одобрени кредити за лица од женски пол има во групата на месечни примања од 500 до 600 евра, а потоа следуваат групите од 600 до 700 евра, 400 до 500 евра, и 300 до 400 евра.

Во Јавниот повик од 2020 година од страна на деловните банки одобрени се субвенционирани станбени кредити во вкупен износ од 7.445.512 евра, за кои се одобрени субвенции во вкупен износ од 1.594.450 евра. Според полот на корисникот, на лица од машки пол се одобрени 4.831.713 евра субвенционирани станбени кредити (за кои се одобрени субвенции во износ од 1.058.363 евра), додека на лица од женски пол се одобрени 2.613.799 евра субвенционирани станбени кредити (за кои се одобрени субвенции во износ од 536.087 евра).

6. Тесни грла и научени лекции (Како можеме да ја подобриме во иднина политиката/програмата за да обезбеди подобри резултати согласно дефинираните индикатори)

Во текот на 2020 година намален е вкупниот број на одобрени станбени кредити за 14% во однос на 2019 година. Анализирано според полот, намалување на одобрените станбени кредити се забележува и кај мажите (15,4%) и кај жените (11,5%), споредено со 2019 година, при што поизразено е намалувањето кај лицата од машки пол. И покрај направените измени¹ на Законот за субвенционирање на станбен кредит во 2019 година, со кои значително се подобрија условите за граѓаните кои имаат потреба од поддршка од државата за да се стекнат со сопствен дом, намалувањето на одобрените станбени кредити главно се должи на кризата предизвикана од пандемијата од коронавирусот и воздржаноста на населението од трошење и задолжување во периоди на криза. Имено, во 2020 година Владата донесе Уредба со која се овозможи одложување на ратите за кредитите за три месеци и други поволности со кои се олесни финансискиот товар на граѓаните коишто заради корона-кризата се соочуваа или би можеле да се соочат со реални потешкотии во исплатата на кредитите во банките.

7. Заклучоци и препораки

Ако се направи анализа на бројот на одобрени станбени кредити според годината на одобрување на станбениот кредит и полот (табела 5), може да се заклучи дека вкупниот број на одобрени субвенционирани станбени кредити главно се зголемува (освен во 2016, 2017 и 2020 година, кога истиот се намалува), при што во 2020 година бројот на одобрени станбени кредити е намален за 14% во однос на 2019 година. Во 2020 година намален е бројот на одобрени станбени кредити и на мажите (15,4%) и на

¹ Измените на законот главно се однесуваат на: намалување на каматните стапки; воведување на нови модели и зголемување на субвенциите кај одредени модели, особено поволни за младите со возраст до и со наполнети 35 години; воведување на дополнителна субвенција од 30% на ратата во текот на една година, за секое новородено или посвоено дете во текот на првите десет години од добивање на субвенцијата.

жените (11,5%) во однос на 2019 година, при што произразено е намалувањето кај лицата од машки пол.

Во 2021 година објавен е јавен повик за пријавување на граѓани за добивање субвенциониран станбен кредит во 2021 година со времетраење од 1-ви јануари до 31-ви декември 2021 година.

Во Предлог буџетот за 2021 година предвидени се 110.000.000 денари, за реализација на проектот „Купи кука, купи стан“.

Изработил: Ана Николова

Марија Митевска

Одобрил: д-р Јелена Таст